

Pöytäkirja

2/2026

12.6.2026

VN/10067/2026

Aiheettomat valitukset -työryhmä

Aika 10.6.2026 klo 10:00 -11:30

Paikka Teams

Osallistujat

Puheenjohtaja Johanna Suurpää, osastopäällikkö, oikeusministeriö

Jäsenet:

Erityisasiantuntija Anu Sillanmäki, oikeusministeriö

Hallitusneuvos Kirta Heine, oikeusministeriö (myös sihteeri)

Hallitusneuvos Mervi Kuittinen, valtiovarainministeriö

Vs. lainsäädäntöjohtaja Katariina Haavanlammi, ympäristöministeriö

Kuultavana: Lakiasiainjohtaja Laura Klami, Tampereen kaupunki (läsnä kohtien 1 ja 2 ajan)

1. Avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

- Puheenjohtaja Johanna Suurpää avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.

2. Kuuleminen / Lakiasiainjohtaja Laura Klami, Tampereen kaupunki

- Työryhmä kuuli Klamia aiheettomiin valituksiin liittyvistä seikoista.
- Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kunnallisvalituksen muutoksenhakuoikeuden laajuus mahdollistaa kunnan jäsenelle muutoksenhaun siinäkin tapauksessa, ettei muutoksenhauulle ole perustetta tai ettei muutoksenhakijalla ole tosiasiallista oikeussuojan tarvetta tilanteessa, jossa muutoksenhaku aiheuttaa viivästyksiä ja lisäkustannuksia muille kunnan asukkaille ja elinkeinonharjoittajille sekä lisää kuntien hallinnon kustannuksia. Esimerkiksi kiusantekovalituksilla voidaan merkittävästi haitata kunnan tehtävien hoitamista.

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Meritullinkatu 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

- On perusteltua arvioida kunnallisvalituksen muutoksenhakijan oikeuksien ja kunnassa tai hallinto-oikeudessa käsiteltävänä olevan asian asianosaisen oikeuksien välistä tasapainoa.

3. Lakialoite laiksi kuntalain 137 §:n muuttamisesta [LA 12/2026 vp](#) / Kuittinen, valtiovarainministeriö

- Keskusteltiin lakialoitteesta.
- Lakialoitteessa esitetään muutettavaksi kuntalakia. Kuntalain 16 luvun mukaista oikeutta tehdä oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus rajoitettaisiin päätöksistä, jotka koskevat kunnan ja yksityishenkilön välistä kiinteistön tai asuinhuoneiston kauppaa, vaihtoa tai vuokrasopimusta. Tällaisesta päätöksestä voisi tehdä valituksen vain lain 137 §:n 1 momentissa tarkoitettu asianosainen.
- Aloitteella on 136 allekirjoittajaa.

4. Valtioneuvoston kanslian uusi ohje ministeriöille saapuvien kansalaiskirjeiden käsittelystä

- Puheenjohtaja muistutti työryhmän jäseniä uudesta ohjeesta koskien kansalaiskirjeiden käsittelyä.
- Uudessa ohjeessa kuvataan kansalaiskirjeen tunnusmerkit sekä lainsäädännöstä ja oikeuskäytännöstä nouseva viranomaisen vastausvelvollisuus. Kirjeen sisällön liittyessä ministeriön tehtäviin tai toimialaan, on kyse julkisuuslain (621/1999) 5.2. §:n mukaisesta viranomaisen asiakirjasta, joka tulee käsitellä ministeriössä.
- Perustuslain (731/1999) ja hallintolain (434/2003) nojalla viranomaisen tulee vastata sille lähetettyihin uusiin ja asiallisiin kirjeisiin, joihin kirjoittaja selkeästi tai mahdollisesti odottaa vastausta. Jos kirjoittajalle on vastattu samansisältöiseen kirjoitukseen jo kerran, tulee viranomaisen joko antaa uusi vastaus tai ilmoittaa lähettäjälle käsittelyn päättymisestä ja siitä, ettei ratkaistuun asiaan anneta enää uutta vastausta.
- Viranomaisen voi jättää vastaamatta sellaisiin yleisiin kannanottoihin ja mielipiteenilmaisuihin, joihin ei selkeästi odoteta vastausta. Lisäksi täysin epäasiallisiin viesteihin voidaan jättää vastaamatta.

5. Ministeriöiden toimet ja niiden tilanne

- **Valtiovarainministeriö** / Kuittinen
 - Ei lisättävää edellisessä kokouksessa esitettyihin asiakokonaisuuksiin, virkavalmistelua on jatkettu.

- **Ympäristöministeriö / Haavanlammi**
 - Viime kokouksessa mainittu hallitus esitys uudeksi alueidenkäyttölaiksi edelleen eduskunnan käsittelyssä.
 - Viime kerralla mainittu lakimuutos on edennyt eli laki rakentamislain muuttamisesta (265/2026) on tullut voimaan 21.4.2026. Tämän työryhmän kannalta merkityksellinen säännös lakimuutoksessa on maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupaa koskeva 43 c §.

- **Oikeusministeriö: Aiheettomien valitusten ja sarjavalitusten ehkäiseminen hallintolainkäytössä -esiselvityshanke: hallintolainkäyttöelimiltä saadut vastaukset / Sillanmäki**
 - Hallintolainkäyttöelimiltä on nyt saatu vastauksia kysymyksiin, joilla kartoitetaan ongelman yleisyyttä, jo olemassa olevien keinojen käyttöä sekä mahdollisia uusia keinoja. Käytännössä lähes kaikki vastaajista ovat tunnistaneeet ongelman, mutta eroja on sen suhteen, kuinka yleiseksi tai ongelmalliseksi tämän tyyppiset valitukset eri tuomioistuimissa koetaan.
 - Valituksia, jotka voitaisiin luokitella aiheettomiksi, saapuu hallintotuomioistuimiin keskimäärin joitain kymmeniä vuosittain. Aiheettomia valituksia näyttäisi vastausten perusteella ilmenevän eniten valituslajeissa, joihin sisältyy laaja muutoksenhakuoikeus, kuten kunnallis-, alue- ja kirkollisvalitusasioissa. Aiheettomia valituksia näyttäisi ilmenevän kaikissa asiaryhmissä.
 - Sarjavalittajia on hallintotuomioistuimissa keskimäärin muutamia vuosittain, ja osa heistä tekee vuodessa valituksia muutamasta kymmeneen, osa selvästi enemmän. Osa on aktiivisia vuoden tai muutaman, mutta osa jopa kymmeniä vuosia. Taustalla saattaa olla esim. mielenterveydellisiä ongelmia tai muistisairauksia, tai kokemuksia vääryydestä tai epäoikeudenmukaisuudesta ja siihen liittyvästä pettymyksen purkamisesta. Taustalla on myös usein kyvyttömyys hyväksyä ja ymmärtää itselleen epäedullisia ratkaisuja, vaikka ne olisivatkin lainmukaisia. Osassa tapauksissa valitusintressi näyttää kohdistuvan sarjavalittajaa itseään koskeviin asioihin, kun taas osassa tapauksista valitukset kohdistuvat asioihin, joilla ei ole välitöntä liityntää henkilöön itseensä. Myös sarjavalittajia esiintyy kaikissa asiaryhmissä – osa heistä saattaa valittaa lähes kaikissa pääasiaryhmissä, kun taas osa vain tietyissä asiaryhmissä. Myös sarjavalitukset ovat yleisiä sellaisissa valituslajeissa, joissa valittaminen ei edellytä asianosaista. Lisäksi myös sellaiset asiaryhmät, joissa prosesseja voi käynnistää periaatteessa loputtomasti, kuten esimerkiksi asiakirjajulkisuusasiat, ovat sarjavalittajille alttiita.

- Olemassa olevien keinojen osalta hallintotuomioistuinten näkemykset erosivat melko paljon – osa kokee, että aiheettomiin valituksiin ja sarjavalituksiin voidaan puuttua tehokkaasti jo nyt olemassa olevilla keinoilla. Esimerkkeinä mainittiin muun muassa tehokas prosessinjohtaminen, aiheettomien valitusten nopea käsittely ja tutkimatta jättäminen sekä asioiden ratkaiseminen ilman lausuntokierrosta lyhyin perusteluin. Toisaalta osa vastaajista kokee etenkin sarjavalitusten ison määrän osoittavan, etteivät olemassa olevat keinot ole riittäviä, ja että tuomioistuinten resurssit tulee voida kohdentaa niihin asioihin, joissa on taustalla aito oikeussuojan tarve.
 - Osa kokee uusien keinojen osalta, että ongelmaan voi olla lähes mahdotonta puuttua lainsäädännöllisin keinoin. Lisäksi tuotiin esiin, ettei muutamien ongelmatapausten vuoksi ole perusteltua tehdä muutoksia muutoin hyvin toimivaan muutoksenhakujärjestelmään. Mahdollisina uusina keinoina tuotiin esiin esim. taloudellisiin kannustimiin liittyviä keinoja, kuten etukäteismaksun käyttöönotto, oikeudenkäyntimaksun ottaminen käyttöön nykyistä useammassa tai jopa kaikissa asiaryhmissä jonkin suuruisena. Muut keinot liittyivät esim. oikeusavun myöntämisen kriteereiden tarkasteluun, asiainnin ohjaamiseen sähköiseen asiointipalveluun ja viranomaisten päätösten laadun parantamiseen.
 - Toiveena on, ettei luotaisi uusia oikeudenkäyntejä ja prosesseja sen arvioimiseksi, onko kyseessä aiheeton valitus tai sarjavalittaja, koska tämä taas veisi tuomioistuinten resursseja.
- **Oikeusministeriö: Esiselvitys etukäteismaksusta tuomioistuimissa: lausuntopalaute / Heine**
 - Etukäteismaksun vaikutus asianosaisen harkintaan saattaa asia tuomioistuimen ratkaistavaksi
 - Lausunnonantajat yhtyvät pääosin esiselvityksen arvioon siitä, että etukäteismaksulla olisi vaikutusta asianosaisen harkintaan liittyen asian saattamiseen tuomioistuimen ratkaistavaksi. Maksua pidetään yleisesti tehokkaana keinona varsinkin aiheettomien valitusten karsimisessa sekä sarjavalituksiin puuttumisessa.
 - Lausunnonantajat ovat kuitenkin jossain määrin erimielisiä liittyen siihen, kuinka paljon etukäteismaksulla olisi vaikutusta myös niiden asianosaisten harkintaan, joiden tarve saada asiansa tuomioistuimeen käsiteltäväksi on todellinen. Suuri osa arvioi, ettei varsinkaan maltillisella etukäteismaksulla olisi juurikaan vaikutusta näihin asianosaisiin. Osa lausunnonantajista kuitenkin katsoo, että maksulla voisi olla vaikutusta varsinkin niiden vähävaraisten harkintaan, jotka jäävät oikeusavun ulkopuolelle.
 - Lausunnonantajat ovat yksimielisiä siitä, että etukäteismaksusta tulee säätää siten, ettei se estä kenenkään pääsyä oikeuksiinsa.

- Muuta
 - Suuri osa lausunnonantajista pitää erityisen tärkeänä sitä, että etukäteismaksu toteutetaan niin, ettei siitä aiheudu tuomioistuimille lisää työtä. Osa lausunnonantajista katsookin, että tehokkainta ja selkeintä olisi asettaa ennakkomaksun suorittaminen asian vireilletulon edellytykseksi.
 - Lausunnonantajat nostavat esille myös sen, että asian jatkovalmistelussa olisi tärkeää selvittää maksusta vapautumisen tarkempia edellytyksiä ja käytännön toteutusta sekä toimintamallia tilanteisiin, joissa asianosainen saa oikeusapupäätöksen kesken prosessin.
 - Suomen Kuntaliitto nostaa lisäksi esille maksun mahdolliset negatiiviset vaikutukset kuntalaisten oikeuteen valvoa kunnan päätöksentekoa ja Journalistiliitto pitää tiedonsaantioikeuden kannalta ongelmallisena sitä, jos maksu ulotetaan tietopyyntöihin tai niistä johtuviin valituksiin.
 - Lausunnonantajat kannattavat yleisesti sitä, että selvitystä etukäteismaksun käyttööntottamiseen liittyen jatketaan.

6. Muut asiat

- Muita asioita ei ollut.

7. Seuraava kokous

- 3.9. kello 10-11:30, Teams.

8. Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen kello 11:35.